

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

DISSERTATIO IVRIS FEVDALIS
DE
EFFECTV FELONIAE
VASALLI QVOAD SVCCESORE
FEVDALES LEGITIMOS
INNOCENTES

QVAM
P R A E S I D E
VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ET CONSVLTISSIMO
D. DANIELE NETTELBLADT

POTENTISS. BORVSS. REGI A CONSILIIS AVLICIS
ET PROFESSORE IVRIVM ORDINARIO

PATRONO ET PRAECEPTORE SVO PIE COLENDO
D. II. IVLII MDCCLVII.

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET

A V C T O R

ERNESTVS CHRISTIANVS WESTPHAL
QVEDLINBVRGENSIS.

DISSERTATIO IVRIS FEVDALIS
DE
EFFECTV FELONIAE
VASALLI QVOAD SVCCESORES
FEVDALES LEGITIMOS INNOCENTES.

---

§. I.

Quod in rebus domesticis vitaque communi accide-
re videmus, indulgentiores patres matresue, omnes quidem
ex se natos impense, vt fert paternus animus, diligere, in
vnum tamen alterumue ex numerosa iuuentute, cum singu-
lari quadam amoris quasi effusione exaestuare, id etiam non
absimili exemplo in Iurisconsultorum contingit familia. Ple-
rique enim eorum etiamsi cuius iuris scientiae parti suum
statuant pretium, nihilominus tamen huius vel illius partis
amoe-

amoenitate ita capiuntur, ut quod pisci aqua, id luxuriantibus animis illa Iurisprudentialis pars esse videatur. Praecipue in vulgus notum Iuristarum in ius feudale studium. Quis est itaque, qui, cum ad tractandum quemdam huius iuris locum animum adiecit nos, intellexerit, huius consilii atque instituti rationem facile non coniciat? Momentosiora enim eius praecepta, commendabilis concinnitas et subinde sparsa ad meditationem ingeniumque exercendum comparata argumenta et nos pellexerunt incitaruntque, ut tirocinii loco ex eo quaedam delibare et excutere apud animum constitueremus. Mouit autem non sola oblectatio, sed ipsa materiae, quam nobis proposuimus, dignitas et excellentia. Agitata iam pridem inter Doctores est quaestio: quidnam, si vassallus commissae in dominum feloniae poenam ferat, inde in posteros eius agnatosue innocentes discriminis recidat? In diuersum trahunt iuris feudalis interpretes. Totam rem instructis contrariarum sententiarum argumentis in conspectum dedit *Perill. MOSERVS in dem R. H. R. Process P. 3. C. 3. §. 79. seqq.* Haec sunt quae in hoc Specimine, quod de effectu feloniae vassalli quoad successores feudales legitimos innocentes inscripsimus, fusius differenda nobis imperamus, per successores feudales legitimos arctius et angustius, in commodioris vocabuli indigentia eos intellecturi, quibus succedendi ratio in solo sanguine posita, ut adeo agnati, qui ex simultanea inuestitura seu coniuncta manu succedendi causas habent, arceantur. Ipsam autem rem ita versare animus est, ut quod ius naturae de ea praecipiat, primo loco videamus, deinde quid ius positium circa feuda tam publica quam priuata, et quidem Longobardicum non minus quam Germanicum statuatur, indagemus, interiectis etiam examinatisque eorum, qui diuortium a nobis faciunt, opinionibus. Vt nam vires his moliminibus sufficerent, lectorumque exspecta

spectationem quodammodo implere daretur. Diligentia fal-
 tim nos non destituet, etiamsi conatui non vbique respondeat
 exitus. Aequiores rerum arbitros hoc primum virium ex-
 perimentum non tam fastidiose spectaturos confidimus et, ne
 faciant, modeste rogatos volumus.

CAP. I.

DE

EFFECTV FELONIAE VASALLI

QVOAD

SUCCESSORES FEVDALES LEGITIMOS
 INNOCENTES SECVNDVM IVS NATVRAE.

S E C T. I.

PRINCIPIA IVRIS NATVRALIS GENERALIA EX
 QVIBVS HI EFFECTVS DIIVDICANDI SVNT.

§. II.

Contracto negotio feudali, dominium feudi utile vel
 vni tantum concessum est, vel pluribus. Priori casu vasalli
 tam probe quam peperam facta ad eum solum spectant, nec
 sunt qui ex eius prudenter consuleteque prouisis proficiant,
 aut prauis sinistrisque consiliis affligantur, cum desint, qui
 in vllius rei ab eo gestae partem venire possint. Posteriori
 autem casu tum aliis modis, quorum enumeratione iam su-
 perfedemus, tum hoc in primis conferri potest feudum, vt

vnus quidem cum quo contractus ille feudalis celebratus est nunc feudum teneat, vbi vero fatis cesserit, ad alios, qui ad familiam ipsius genus referunt, ex ordine deinceps transmittat. Cui casui fusius disputando nostram hic insumemus operam.

§. III.

Quod si itaque eo, quem explicatum dedimus, modum feudum alicui concedatur, is, cui tamquam primo illud confertur, dicitur *primus acquirens*, ii vero e familia, a quos post eum feudum deuoluitur, dici possunt *acquirentes legitimi subsequentes*, qui praecipue, vbi ad eos nondum feudum ipsum deuolutum est, vocantur *successores feudales legitimi*.

Excusandi vix videmur, dum in re aliorum iam impressa et signata vestigiis noua vocum genera creare audeamus. Verum medium vocabulum, cum ipso fere sono naturae suae indolem praeferat, commendauit se nobis in commodioris vocis inopia aut ignorantia. Quod an magnopere vitio nobis dari possit, nescio. Cum porro de acquirentibus subsequentibus legitimis et successoribus feudales legitimis loquimur, et hic et per totam dissertationem id sibi quisque dictum iterum iterumque meminerit, nos, vt supra iam monuimus, eorum tantum rationem habere, qui ex solo iure sanguinis succedunt. Alios reliquos enim successores feudales qui aliunde succedendi principium petunt, vt 1) simultanee inuestitos; 2) expectatiuarios; 3) successores testamentarios aliosque discessum, rei praeccludit vastitas. Materiae ponderi et amplitudini tractationis modum aptaturis quodammodo, necessario illud consilium capiendum fuit, vt rem ad duos digeremus capita, quorum alterum circa eos versatur successores feudales, qui ex solo iure sanguinis succedunt, alterum circa reliquos, et de priori hic differeremus, de posteriori autem alio tempore disputandi occasionem aucuparemur.

§. IV.

Quodsi itaque ex iure sanguinis succeditur, vel succeditur primo acquirenti, vel vltimo possessori, tumque acquisitio feudi, a primo acquirente (non ab vltimo possessore) in se deuoluti, a successore feudali legitimo facta dicitur *successio feudalis ex pacto et prouidentia maiorum*, acquisitio feudi ab vltimo possessore (non primo acquirente) in se deuoluti a successore feudali legitimo facta, vocatur *successio feudalis hereditaria*, et feudum in quo introducta successio hereditaria, dicitur *feudum hereditarium*.

§. V.

In feudis non hereditariis donec in viuis est primus acquirens *feudum* dicitur *nouum*, quodsi e viuis excedat, statim *feudum* dicitur *antiquum*, et tum quidem vel ea transmissionis lex inter dominum directum et vasallum constituta, vt posteris tantum primi acquirentis feudum cedat, vel vt ad reliquos etiam, qui eius familiae sunt, deuoluatur, priori casu *feudum* dicitur *natura antiquum*, posteriori *ex pacto antiquum*.

Feuda antiqua et noua quomodo definiantur non exilis quaedam aut umbratilis, sed maximi in iure feudali ponderis quaestio est, inde in hoc ne quid peccetur cautissime circumspectianda omnia. Nostris definitionibus aliunde fidem petere non possemus nisi ex summorum in iurisprudencia virorum scriptis, ad quorum vnanimia suffragia exigendae forent. Verum cum ambitiosa omnia, quantum fieri potest, resecare animus sit, vnus tantum auctoritatem obtendere placet, quae extra suspicionem saltem nos ponere possit. Sic STRVVIVS in *Elem. Jur. Feud. Edit. Hellefeld. C. 9. §. 231. feuda antiqua*, inquit, *sunt, quae ab eo sunt acquisita, a quo sanguinem trahimus*, i. e. si nobis vt acquirentibus posterioribus feudum iam obtigit, itaque mor-

tuo primo acquirente, *feuda vero noua sunt quae ab eo a quo descendimus non sunt acquisita*, i. e. quae possidemus vt primus acquirens. Conf. etiam KNAVSSENS *natürl. Lehn-Recht.* §. 142.

§. VI.

Quamdiu feudum est nouum nihil adhuc in eo cuiquamque ex familia praeter primum acquirentem est iuris quaesitum, ergo totum ius, quod primus acquirens in eo possidet est ipsius proprium et successores feudales ei succedunt vt heredes in feudo. Cum enim contractus feudalis inter dominum directum et primum acquirentem tantum initus sit, respectu huius contractus successores feudales sunt extranei, se quod dicunt tertii. Eiusmodi extraneos, etiamsi eorum in contractu inter alios intercedente mentio iniecta, nihil tamen iuris acquirere, sed obligationis, a pacipientium altero extraneorum respectu susceptae, aut conseruandae aut remittendae penes alterum pacipientium solum esse arbitrium, et iuris naturae principiis in confesso est. Itaque successores feudales, etiamsi de iis etiam pactum sanciat, tamen viuente primo acquirente, sicque si feudum nouum est, nihil iuris habent, sed potest primus acquirens illis ius suum vel conseruare vel adimere. Cumque disponendi pro arbitrio suo d quodam iure libertas, iuris proprii notio sit; ius quoque primo acquirenti competit est ipsius proprium.

Postremo loco cum qui iura a defuncto in se transmissa acquirunt, heredes dicantur, et ius in feudo, quo hic acquirunt successores feudales, vbi primus acquirens viuente tam cum morte commutat, huius ius sit proprium, tamquam heredes a primo acquirente feudum nanciscuntur successores feudales.

§. VII.

Quamprimum feudum fit antiquum natura tale, ius in feudo non solum adipiscitur acquirens subsequens, sed omnes etiam successores feudales, inde ius, quod illi in feudo partum est, non est ipsius proprium, nec ipsius heredes in feudo sunt successores feudales, sed sunt successores singulares. Primus acquirens enim, cum diem supremum obit, quia non remisit ius successoribus feudalibus per pactum inter ipsum et dominum directum constitutum, nec remittere amplius post fata potest, valens et firma dominum omnibus successoribus obstringit obligatio. Cum itaque aequae obligationi aequum oppositum in successoribus feudalibus ius esse debeat, post mortem primi acquirentis statim, seu simulac feudum fit natura antiquum, non solum acquirenti subsequenti sed omnibus etiam successoribus feudalibus ius in feudo est.

Cum itaque de hoc iure pro libidine disponere nequeat acquirens subsequens, quia non ipsius solius est, ius in feudo non est acquirenti subsequenti proprium.

Cum denique ius in feudo non sit acquirenti subsequenti proprium, indeque si ad successores feudales post eum transcendat, non ab illo in eos transferatur, hi non sunt illius heredes, sed proprio iure succedunt, i. e. sunt successores singulares.

§. VIII.

In feudo ex pacto antiquo distinguendum an collaterales primi acquirentis simul sibi a domino successionem pacti sint, an vero ius succedendi tantum ex contractu feudali inter solum

dominum et primum acquirentem celebrato deriuent. Posteriori casu nihil peculiare in feudo ex pacto antiquo praeter numerum successorum statuendum est, sed post mortem primi acquirentis obtinent ea quae (§. VII.) eo vero adhuc uiuente ea quae (§. VI.) tradidimus. Priori autem casu id singulariter est, ut in feudo, quod post mortem primi acquirentis futurum est pacto antiquum, eo iam uiuo et valente id locum habeat, quod (§. VII.) de aliis feudis demum post mortem primi acquirentis adseruimus. Cum enim numerus seu quantitas ius non variet, in feudo ex pacto antiquo autem posteriori casu nil a reliquis diuersum sit praeter successorum multitudinem, sequitur, ut ideo diuersum quid eo casu obtinere nequeat. Pactum autem cum ipsis successoribus, agnatis nimirum, sancitum priori casu accedens insignem adferre debet mutationem, cum hic agnati ex proprio pacto ius habeant, sicque illud non primo acquirenti debeant, indeque ei, ut alias ratione acquirentium subsequantium successio esse succedant.

§. IX.

Si acquirens primus uiuus feudo exiit propter delictum ab eo commissum, sicque si feudum est nouum, omnes eius successores feudales omni iure suo subvertuntur. Successores enim feudales hereditatis nomine tenent transmissa a primo acquirente iura (§. VI.) hereditas autem capi nequit, ubi defunctus tempore mortis ius per hereditatem transmittendum ipse non habuit. Hinc aptum pendet, successores feudales ubi primus acquirens feudo excussus est, omnibus simul iuribus excidere.

§. X.

Si acquirens subsequens feudo natura antiquo propter delictum expellitur omnibus successoribus feudibus ius suum saluum illibatumque est. Hic enim successores feudales vt successores singulares i. e. iure proprio succedunt, inde cum ius eorum ab acquirente subsequente neutiquam profiscatur, siue ille amittat feudum, siue illud tueatur, horum ratione vnum est idemque.

§. XI.

In feudo ex pacto antiquo, si ipsi agnati sibi stipulati sunt in feudo successionem, electio nec primi acquirentis ipsis obest, sicque tum hoc exturbato idem est effectus, qui §. X. de feudo natura antiquo traditus est. Si autem proprium agnatorum pactum non accedit, omnis differentia exsulat. Cum enim effectus feudi amissi modo succedendi innitantur, de hoc vero idem, quod hic de effectu dicimus, eodem modo de successione dixerimus §. VIII. sequitur vt eadem hic iure repetere possimus.

§. XII.

Licet amisso a viuente feudo successores feudales ius suum inconcussum seruent, nihilominus tamen a tempore amissionis, usque dum animam efflauerit amittens, domino feudum sit apertum. Cum enim feudum ita concessum sit, vt in alium post alium per ordinem successiones transcendat, huius sanctionis anceps est sententia. Vel enim de mortis tantum casu, vel de aliis etiam feudi iacturam faciendi viis sermo est, per quas fiat deuolutio. Iam in dubio pro promissore explicandum est. Promisit dominus. Praestat ipsi prior explicatio. Inde huic patrocinaur, et ante mortem vassalli delinquentis successoribus feudibus praeter eandem spem quicquam adici posse iure nostro negamus.

§. XIII.

Natura successionem ex pacto et providentia maiorum in feudis vigere voluit, hominum saltim voluntate et pactis a tramite suo ad hereditarium succedendi ordinem deflectit. E natura enim et indole contractus feudalis successionem in feudis supra eruimus. Hanc vero si ad definitionem nostram excusseris, ex pacto et providentia fuisse inuenies. Inde patet successionem ex pacto et providentia maiorum a natura in feudis esse constitutam. Vnde et prono alueo fluit, ad humanam voluntatem id referendum esse, si successio hereditaria in feudis obtinere debeat.

§. XIV.

In feudis hereditariis successores cuius ultimo possessori, ut alias ratione primi acquirentis in feudo nouo §. VI est successio, succedunt (per def. §. IV.), indeque et ratione effectus quoad successores feudales legitimos in casu amissi ab ultimo possessore feudi idem statuendum, quod de eodem momento in casu iacturae a primo acquirente in feudo nouo §. IX stabilitum est.

S E C T. II.

D E

EFFECTV FELONIAE VASALLI QVOAD
SUCCESSORES FEVDALES LEGITIMOS
INNOCENTES SPECIATIM.

MEMBR. I.

I N S T A T V N A T V R A L I.

§. XV.

Felonia latius est quodvis delictum ob quod vasallus feudo expelli potest, haec vero vel consistit in violatione fidelitatis

fidelitatis feudalis, vel in aliis delictis, priori casu dicitur *felonia strictius dicta* seu *erga dominum commissa*, posteriori autem *felonia erga alios commissa*.

§. XVI.

Secundum leges naturales, i. e. si pacto peculiari aut per leges positivas aliud prouisum non sit, ea tantum delicta, quibus fidelitatis feudalis religio rumpitur, vasallum feudo exigunt, sicque feloniam strictius dictae per ius naturae feloniam tantum sunt. Quod si vero per conuentiones legesue particulares alia etiam delicta in feloniam ponuntur, tunc in dubio quicquid in feloniam iuris naturae ex legibus naturalibus iuris esse parebit, id ad haec quoque delicta esse transferendum quilibet largietur. Per leges naturales enim rerum contractarum fides non labefactatur, nisi alterutro paciscentum a pacto recedente, quo casu et alteri nascitur plena a pacto libertas. Inde cum per delicta, quae plane fidelitatem feudalem non laedunt, a contractu feudali non recedatur, nec dominus ob ea pacti obligationem excutere feudoque vasallum arcere potest.

Quod si vero sancitum discrete constitutumque sit, ut alia etiam delicta in feloniam habeantur, tunc has felonias iuris ciuilibus in dubio ad naturam feloniarum iuris naturae componendas esse, ambitiosa demonstratione non eget.

§. XVII.

Feloniarum erga alios secundum ius naturae quoad successores feudales desunt effectus, sed solae erga dominum commissae successoribus obesse possunt. Quod si autem iura positiua felonias erga alios sua ciuitate donauerint, idem de

effectu quoad successores feudales in felonis erga alios tenendum, quod de hoc in felonis erga dominum docebimus. Cum enim negent logici, de eo quod non est, praedicari quidem quam posse, feloniarum autem erga alios ignara sit natura, sequitur vt per leges naturae de effectu quoad successores nihil edictum inuenias. Quodsi autem leges et sanctiones arbitrariae felonias erga alios adoptarunt, in dubio sequuntur rerum naturam, quatenus de felonis statuit (§. praec.).

§. XVIII.

Feloniarum effectus quoad successores feudales differunt prout vel primus acquirens, vel acquirens subsequens feloniae reus est, seu prout feudum vel nouum est vel antiquum; hocque vel natura tale, vel pacto tale, cuius resequentia fidem facturi sunt.

§. XIX.

Si primus acquirens feloniam temere perpetrat, seu quando feudum tempore commissae feloniae est nouum, datur aliquis eius effectus quoad successores feudales, qui in eo consistit, vt ius succedendi eorum plane exspiret. Per §. IX.

§. XX.

Si acquirens subsequens feloniam commisit, seu quando feudum est antiquum et quidem natura tale, nullus datur effectus quoad successores feudales, adeo vt ne serius quidem citiusue ad feudum adspirent, quam, nulla peracta feloniam eo potiti fuissent. Cuius demonstratio a paragrapho X. et XII. perenda est, ad quos, ne moras cum lectorum nauseam nequamus, eos remittimus.

Recedit a nobis aut recedere saltim videtur L. B. DE WOLF *in Iure Nat.* P. VI. §. 456. qui felonias successoribus feudalibus, nulla adhibita distinctione, innocuas esse, contendit. In eandem sententiam pedibus transit LANGEMAR *im allgemeinen Lehn-Recht.* §. 89. p. 195. Rationes opinionis suae has reddunt, quod I. successoribus feudalibus, vt innocentibus, nihil possit imputari, iique II. iure proprio, nec a vasallo delinquente in se deuoluto, succederent. Verum cum 1) multi iuris sui naufragium faciant, crimine et culpa vacantes et 2) acquirenti subsequenti quidem proprio iure succedatur (§. VII.), non vero primo (§. VI.), cuius facile est ad intelligendum, nos non nouaturiendi quadam impotenti libidine actos, sed praeparata mente ad distinctionem nostram accessisse, et egregiis Viris idem in animo fuisse, et modo non aperte satis et palam, sed obscurius et tectius locutos. In contrariam partem nobis refragatur *Excell. KNAVSS in dem natürl. Lehn-Recht* §. 294. Hic paulo immitior, quacunque commissa felonia, omnes successores feudales feudo exesse iubet. Expediemus hic omnes ad eo congestas rigidiusculae sententiae causas, vt cum nostris eas conferre et comparare cuius integrum sit. Feuda 1) eo pacto, inquit, stabilita ac constituta sunt, vt ordine continuo nec vnquam interrupto ad successores dignos et idoneos deferantur, 2) successores feudales sunt acquirentis heredes in feudo, indeque si non adsit hereditas, absque omni iniuria eandem amittunt. Verum enim vero

I. fugit nos eiusmodi lex constitutionis nec, sollicitato omni iure naturali, eam ex legibus ipsius exprimere valemus. Si alicui et eius successoribus feudalibus feudum concessum est, ex his verbis id quidem erui potest, successores hos esse debere idoneos, nullos vero per degeneres eos interruptos esse debere, inde deduci nequit. Torta foret et affectata ista interpretatio simulque successoribus feudalibus odiosissima. Cum autem odiosa sint strictae interpretationis, i. e. non statuenda, nisi vrgens necessitas et clarissima verborum lux suadeat, haec vero hic absint, sequitur vt ista constitutionis lex iuri naturae illata, non ex eo elata sit.

II. Successores feudales autem primi acquirentis, non vero subsequentium esse heredes supra §. V. et VI. satis euictum dedimus. Non dum

dum cum *Excell.* ΚΝΑΥΣΣΙΟ omnis composita lis est, alia e parte iterum cum eo congregiendum erit. Diffidet a nobis *l.c.* §. 292 et 293. ratione temporis, quo successores feudales in feudum sint inmittendi, si per hypothesein, successores feudales feloniam vasalli non affligi et laedi, sentiendum sit. Argumenta sua in hunc fevdalem modum disponit:

- I. Vasallos a tempore feloniam commissae ciuilliter esse mortuos, indeque casum deuolutionis adesse.
- II. Dominum, collato in primum acquirentem et eius successores beneficio, tacite declarasse se nolle feudum recipere prius, quam omnes successores feudales idonei exspirauerint.
- III. Irae ac vindictae domini satis parentatum esse eiectione vasalli non superesse illi, quod praeterea desideret. At enim
  - I. liceat nobis Viro *Excell.* in memoriam reuocare mortem ciuilem esse se statum, quo quis pro mortuo habetur, qui mortuus vere non est, inde eam esse fictionem iuris. Cum autem fictiones iuris remouendae sint, ubi leges non fingunt, leges naturales aut fingere non queant, conclamandum est de hoc argumento, idque ut peregrinum exterum a iuris naturae simplicitate auerruncandum.
  - II. Tantum abest, ut per concessionem feudi ad posterum transmittendi dominus tacite feudo plane se abdicauerit, ut contrarium potius ipso facto declarasse nobis videatur. Cum enim certo ordine feudum ad successores feudales deuolui uoluerit, ordo uero eos ante mortem praecedentis, ut ex supra dictis apparet, non tangat, tacite declarauit dominus, se nolle ante mortem vasalli cuiuscunque acquirentis successores feudales feudum nancisci, indeque se uelle id sibi capere, donec moriatur uasallus.
  - III. Non vindictam spirant ea, quae ex feloniam crimine tamquam e radice propullulant domini iura, sed ex contractus fevdalis naturae indole plana sunt, indeque et hoc argumentum nos plane non ferit.

§. XXI.

In feudis ex pacto antiquis, si nullum cum ipsis agnatis pactum percussum sit, nihil peculiare est, si vero eiusmodi contractus et cum iis celebratus sit, quod de effectu feloniam in feudis natura antiquis dictum §. XX., in feudis olim feuda ex pacto antiqua futuris, iam viuo primo acquirente obtinet. Per §. XI.

§. XXII.

In feudis hereditariis ratione cuiusuis ultimi possessoris idem quoad successores feudales legitimos feloniam effectus est, qui in feudis nouis obtinere dictus est §. XIX. Cum enim in omni iactura feudi, a vasallo in feudis hereditariis facta, id statuendum esse supra euictum dederimus (§. XIV.), sequitur vt idem etiam huc vocandum sit eo casu, si per feloniam vasallus feudi fecerit naufragium.

MEMBR. II.

I N S T A T V C I V I L I .

§. XXIII.

Si homines in rempublicam coeunt, delato ad vnum vel plures rerum arbitrio, tum oritur corpus quoddam populi, quod instar hominis singularis eodem modo, vt ille, in nexu feudali esse potest, tumque si feudorum dominium directum est in dominio publico reipublicae, *feuda dicuntur publica*, si vero sunt in dominio priuato alicuius, *feuda dicuntur priuata*. Publica autem prout ad eam rempublicam, penes quam est dominium directum, pertinent, vel non, dicuntur *vel domestica, vel peregrina*.

Inde feuda quae ad rem publicam coniunctam cum ea, quae de-
minium directum tenet, pertinent, non sunt feuda domestica sed pe-
regrina, quia respublica coniuncta non est pars eius, cui adiuncta
est. Quodsi itaque diuersae respublicae coaluerunt, videndum at-
in vnum corpus conflatae et conglutinatae sint, an vero tantum con-
iunctae. In priori casu omnia feuda, quae ad qualemcunque coagu-
latarum rerumpublicarum referuntur, sunt domestica, in posteriori
vnam rempublicam pertinentia respectu alterius coniunctae non minus
quam omnium aliarum, cum ea plane non connexarum, sunt feuda
peregrina.

§. XXIV.

*Quae de effectu feloniae in genere congeffimus principii
nemo temere et infeliciter crudia et immatura ad feuda publi-
ca domestica, et peregrina ad rempublicam coniunctam per-
tinentia propellat, sed de priuatis tantum et publicis peregr-
nis, ad rempublicam plane non connexam pertinentibus, dictum
esse memento.* In iis enim, quae supra de effectu feloniae
diximus, contractus feudalis vtramque fecit paginam, ne
aliunde contexendae probationis principium petiuimus. Ind-
si praeter contractum feudalem alio adhuc nexu coniuncti sunt
dominus et vasallus, diuersorum plane iurium et obligationum
fonte, tunc neruus quasi succiditur iis, quae supra praecep-
mus, nec impune his adhuc immoramur. Cum itaque nouus
eiusmodi nexus accedat in feudis publicis domesticis et pe-
regrinis ad rempublicam coniunctam pertinentibus, nexu
scilicet subiectionis, vnde maxime diuersa et dissimilia iura
excrefcunt, sequitur, vt in his conclusionum supra effict-
rum vis reprimenda et obseranda sit.

Pari ratione et id inde conficitur, vt, quoniam in feudis
priuatis et peregrinis ad rempublicam non connexam per-
tinentibus eiusmodi nexus non accedit, ibi etiam ea, quae
stab

stabiliuimus principia (in priuatis scilicet, deficientibus legibus positiuis, et in peregrinis, de quibus hic loquimur, deficientibus pactis contrariis) tuto applicari et accommodari debeant.

§. XXV.

Si superior reipublicae, penes quam est dominium feudi directum, per leges fundamentales ad ea, quae supra de effectu feloniae in genere enunciauimus, obseruanda adstrictus est, in feudis publicis peregrinis, ad reipublicam coniunctam pertinentibus, et domesticis ea ita, ut ibi edicta sunt, vigent et valent. Si vero superior non tenetur his vinculis vel salus et securitas publica mutationem requirunt, vel non. Hic iterum generaliter constituta seruanda sunt, ibi collabascunt.

Si enim superior potentiam suam legibus fundamentalibus adstrinxit, ad ius naturae circa felonias religiose et exacte seruandum, tum vi pacti eum teneri dubium non est. Si vero nulla eiusmodi pacta eius imperium circumscribunt, tum quia ei pro salute et securitate ciuium excubandum est et obligatio quaeuis ius ad media parit, patet, si salus et securitas publica mutationem suadent, superiorem posse iis, quae antea iuculcauimus, terga vertere.

Quando contra ea obligatio ad salutem et securitatem publicam non exigit mutationem, etiam tum ius ad molendam mutationem deficit, sicque tum iuris naturae premissa sunt vestigia.

§. XXVI.

Si superior reipublicae leges describit ratione effectus feloniae, hae ad feuda priuata tantum reipublicae,

in qua latae, (ne reipublicae coniunctae quidem in dubio) non publica, spectant. Si vero in reipublica leges fundamentales de eadem re sancitae sunt, hae in dubio non ad feuda priuata in illa republica, nec ad feuda publica peregrina trahendae sunt, sed in solis feudis publicis domesticis adhibendae.

I. Legibus a se latis superiorem non teneri res incontrauersa est. Cum itaque in feudis publicis iura inter ipsum et subditos agantur, si de effectu feloniae sermo est, et superior sibi ipsi ius dicere nequeat, sequitur vt hoc casu ex legibus a superiore latis philosophari non deceat. Ergo cum in feudis priuatis non iura et obligationes inter superiorem et subditos, sed subditorum inter se agantur, et has determinandi ius habeat superior, in priuatis tantum feudis hae leges introspectendas esse apparet.

II. Cumque leges a superiore edictae, eos tantum obligent, quibus sunt promulgatae, patet, si superior in vna tantum coniunctarum rerum publicam legem quamdam promulgauit, eam non tenere subditos alterius, nisi expresse ediserte, saltem non ambigue, superior contrarium declaret.

III. Leges fundamentales autem superiorem vincunt, itaque et iura inter ipsum et subditos stabiliunt, et feudis publica domestica in capite effectus feloniae iis attemperanda sunt.

IV. Cum autem leges fundamentales per naturam ipsam infitam, iura et obligationes inter subditos et superiorem, non subditorum inter se determinent, in dubio omnino superior leges fundamentaliter firmando, etiam de feudis priuatis cauere voluisse, non putandus est praecipue cum renunciationses f

strictae interpretationis, leges autem priuatas legibus fundamentalibus immiscere, re ipsa renunciatio superioris fit.

V. Pacta autem non sunt, nisi inter quos sunt inita; inde si superior pacta ferit cum subditis vnus reipublicae, quam moderatur, ideo nondum simul pactus est cum subditis alterius reipublicae quae illi coniuncta est, nec cum subditis reipublicae, cum illa plane non connexae, inde quae ratione illius reipublicae sunt leges fundamentales, ratione earum, ad quas feuda peregrina pertinent, non sunt.

CAP. II.

DE

EFFECTV FELONIAE

QVOAD

SUCCESSORES LEGITIMOS FEVDALES
INNOCENTES SECVNDVM IVRA POSITIVA.

S E C T. I.

IPSA LEGVM FEVDALIVM POSITIVARVM IN
GERMANIA VALENTIVM SANCITA.

§. XXVII.

Cum feuda ex pacto antiqua, et successio feudalis hereditaria, non tam ex legibus positivis ortum trahant, quam e conventionibus tantum specialibus, quibus leges annuunt, deriuentur, nolumus has legitimas hominum dispositiones

ad diuersarum legum positiuarum trutinam expendere, odiosae repetitionis fastidia aegre deuoraturi, sed generatim tantum monere placet, ea quae ex iure naturae de his rebus eruimus, locum hic quoque inuenire, donec pactum alius fanciat, quae autem pacto indeterminata sunt, ea ex legibus positiuis mutuari debere ICtum.

MEMBR. I.

DE

EFFECTV FELONIAE QVOAD SVCCESORES FEVDALIS
LEGITIMOS INNOCENTES SECVNDVM IVS
FEVDALE LONGOBARDICVM.

§. XXVIII.

Ius feudale Longobardicum in eo a iure naturae §. XV discedit, quod felonias, tam erga dominum, quam erga alios commissas, inuehit. Nosse ius Longob. felonias erga dominum, et nostrum non est demonstrare, et neminem faciendum praeterit. Posteriori autem propositionis parti, qua felonias etiam erga alios commissas in iure Longobardico contineri adstruimus, adducto in rem exemplo fides facienda est. Hoc videsis II. F. 24. c. Denique, vbi haec verba iuuenies:

Si vero non dominum, sed alios, grauius deliquerit (vasallus), vel graue quid commiserit, sicut is, qui fratrem suum interfecit - - - feudum amittit.

Ex his verbis perspicuum est, etiam ob delicta, quibus fidelitas feudalis non laeditur, vasallum feudo priuari sicque haec ad felonias referri et esse felonias erga alias (§. XV.).

§. XXIX

§. XXIX.

Effectus feloniae, tam in dominum, quam erga alios commissae ratione successorum feudalium eximius est, diuersus autem, sicque in hoc ius Longobardicum degenerat a iure naturae §. XVII. Huic per paragraphos sequentes, sua constabit veritas.

§. XXX.

Si primus acquirens feloniam committit, siue sit felonia erga dominum, siue erga alios commissa, omnium successorum feudalium ius succedendi in praecipuum fertur, sicque ius Longobardicum in hoc cum iure naturae (§. XIX.) amicissime conspirat. Id et a nobis praeter officium et necessitatem probaretur, et abunde colligitur ex II. Feud. 31. verbis: Vasalli feudum delinquentis -- filius ad id nullatenus adspirabit. Vnde sic argumentor. Si filii vasalli delinquentis ad feudum non admittuntur, omnes successores autem primi acquirentis sunt eius filii, sequitur vt omnes ob feloniam primi acquirentis feudo careant. Quae autem lex cum tantum loquatur de felonia erga dominum commissa, vt postea argumentis firmabimus, vide et aliam de felonia erga alios loquentem II. F. 24. §. 3. verba: si tamen beneficium fuerit paternum. Hanc legem ibi de feloniis erga alios loqui, ferunt ipsius disertissima verba. Cum autem, vt sequentia declarabunt, de his statuat, vt filii ob eas feudo non priuentur, adiecta tamen restrictione, si feudum fuerit paternum, sequitur, vt, si feudum non sit paternum, sed nouum, seu, si primus acquirens feloniam erga alios committit, tum filios ipsius feudo arceri, sicque tum omnes successores feudales iure suo imminui. Vid. STRVVII S. I. F. Apher. 13.

§. XXXI.

§. XXXI.

Si acquirens subsequens feloniam erga dominum reus si feudo orbatur posteritas, ex latere autem coniuncti, donec haec una cum delinquente extincta sit, illud opperiantur, tum vero eius fiunt compotes. Huic ut fidem conciliemus excitemus legem

II. F. 26.

vbi ita :

Si vasallus culpam committat, propter quam feudum amittere debeat, neque filius neque eius descendentes ad id feudum reuocabuntur, sed agnati, qui quarto gradu sunt, dummodo ad eos pertineat.

et

II. F. 31.

Vasalli feudum delinquentis, licet ad agnatos quandoque pertineat, filius tamen ad id nullatenus aspirabit, nisi id iterum a domino licite acquirat, sibi gratiam faciente. Verba gratia: si non sunt alii ex latere, quibus aperiantur, ad eius petitionem admittuntur, qui quarto gradu sunt remoti a eo, qui id acquisiuit, et etiam usque ad infinitum, dum tamen hos constet ab eo per masculos descendisse. Primo ex his legibus nobis euincendum erit, subiectum, circa quod versantur, esse felonias 1) erga dominum 2) ab acquirente subsequente commissas, ne aliam rem nos tractemus, aliam leges. Ad prius momentum quod attinet, in quo cardo rei versatur et de quo digladiantur inter se Icti, hoc ira commoestro: De vtraque feloniam specie legem verba facere repugnans est, rationique aduersatur.

Cum enim leges, de his diuersis speciebus *II.F. 24.* et *II.F. 37.* diuersa sanciant, in nostris legibus autem vnicum tantum praedicatum inueniatur, sequitur, hoc non posse ambabus speciebus accommodari, sed vnicae tantum. Itaque de quanam earum hic agatur? tantum examini subiiciendum erit. Iam ita pergo: Si feloniae erga dominum innumerae sunt, feloniae autem erga alios vna saltim et item altera, indeque illae id constituent, quod ordinarium est, hae autem id quod infrequens et rarum, pro ordinario autem in re ambigua praesumitur, sequitur, vt, quia hic legum indubia non datur intelligentia, in hac ambiguitate loqui eae de feloniis erga dominum putandae sint.

Accedit quod et ante et post legem *II.F. 24.* eiusque verba: *si vassallus* etc. feloniae erga dominum agitentur, feloniarum autem erga alios nec vola nec vestigium appareat, quod ex ipsius legis euolutione patebit.

Posterius momentum his tricis impeditum non est, sed ex collateralium seu agnatorum iniecta mentione satis apparet de feudo antiquo rem agi, cum in nouis nulla collateralium habeatur ratio.

Deinde autem an ea, quae diximus, de hac subiecta materia praedicentur? adhuc sciscitabimur. Iam vero id non est altioris indaginis. Posteros enim feudo abigi, satis indicant prioris legis verba: *neque filius neque eius descendentes ad id feudum reuocabuntur*, et posterioris verba: *filius ad id nullatenus adspirabit*.

Quoad eos vero, qui vasallo a latere in familia sunt, in duas partes totam quaestionem iterum digerimus, *primo* an admittantur ad feudum? *deinde* vero quo tempore? examinaturi.

minaturi. Prius evidentissime verbis legis inest, cum dicantur *agnatos ad feudum reuocari, feudum ad agnatos pertinere*. Itaque hic locus nulla difficultate laborat, si discesseris ab ea, quam ut anguem in herba alunt, qui fluctus in simpulo mouent, et offusa minima occulti et reconditoris sensus suspicione, velut ad umbram pestiferam tumulis excitatarum rigent, desperant et animum abiiciunt. Scilicet id, quod tanto terrore formidantia pectora replet, sunt verba legis prioris: *qui quarto gradu sunt*. Hic duplex hallucinantium cohors. Sunt qui ante quartum gradum agnatos non admitti putant, sunt vero qui ante quartum gradum quidem iis gratiam faciunt, post hunc autem eos perpetua feudum iactura proscribunt. Verum quod agnatos attinet, qui ultra quartum gradum procedunt, eos bonum animum habere iubemus ex ipsis legis posterioris verbis: *qui quarto gradu sunt remoti ab eo, qui id acquisiuit, et etiam usque ad infinitum*, vnde patet feudistam se ipsum correxisse, sicque quod de quarto gradu supra dictum erat, esse inuerso stylo expungendum. Eos autem, qui quartum gradum praecedunt, legem feudo non interdiceret, partim ex origine re, partim ex ipsa verborum compositione indubium est. Omnino eius, quod de quarto gradu leges habent, origo ex iure antiquo proficiscitur, quod ex *I. F. 1.* intelligas vbi verbum iure antiquo beneficium ad venientes ex latere ultra praedictos trueles non progredi, moderno, usque ad septimum gradum culum, id factum denique nouo iure usque in infinitum extendi, omnem possunt eximere dubitationem, ante quartum gradum agnatos admissos esse. Verborum compositio et structura autem, praesertim verba: *et etiam*, commendant, de eo tantum sollicitum fuisse Feudistam, ut quibus tantum ius suum, antea per errorem ademptum restauraret et redderet, de iis vero qui antecedunt neminem

dubitationem facile orturam credidisse. Eodem fere argumento vsum fuisse inuenio HARTM. PISTOR. *Quaest. Iur. l. 2. Q. 15. 18.* vbi et multa alia argumenta a viro copiosissimo fuisse et ample in vnum coacta locum ac centies repetita inuenire licet. Vid. etiam BISTSHII *Commentarium in consuet. feud. ad L. si vasallus culpam.* Posterius quod attinet, tempus scilicet, quo ad successionem admittuntur agnati, totam rem huic ratiocinio includo: In re, quam iura positiua non determinant, ad ius naturae recurrendum est. Atqui iura positiua hic tempus quo agnati ad feudum intromittendi sunt non stabiliunt, ergo ius naturae repetimus, quod post mortem omnium, ipsos, si felonia commissa non fuisset, praegressurorum, sicque omnium vasalli delinquentis posterorum, eos demum feudi participes fieri voluit (§. XII.). Adstipulantur plerique classici Icti singulis huius paragraphi momenti, quorum auctoritas non leue nostrae sententiae pondus addit, quorum STRVVIVS *l. c. Aphor. 14.* HORN *in Iurispr. Feud. c. 23. §. 22.* FLEISCHER *Instit. I. F. c. 21. §. 10.* ITTER *de Feud. Imp. c. 24. §. 5.* WERNHER *Dist. de amiss. et deuolut. feudi.* Apparet inde plurimos iuris feudalis interpretes nostrarum esse partium, cum contra ea paucissimi adueria tueantur, quorum MOSERVS *in der Einleitung zum Reichs-Hofraths-Process c. 3. §. 82.* et BITSHCIVS. *l. c. ad L. Denique,* aliique forsitan nonnulli, quos non euoluimus. Hi obstare nobis autumant leges *II. F. 24. c. fin. et 37.,* quarum prior haec est: *Denique saepe quaesitum est de vasallo propter iustam culpam a feudo cadente, utrum ad dominum, an ad successorem vasalli feudum pertineat? Sed haec distinctio tam ratione quam moribus comprobata est. ut si quidem vasallus ita in dominum peccauerit, ut feudum amittere debeat non ad proximos, sed ad dominum beneficium reuertatur, ut hanc saltem habeat iniuriae suae ultionem. Si*

D

vero

vero non in dominum; sed alios grauiter deliquerit, vel graue quid commiserit, sicut ille, qui fratrem suum interfecit - - - feudum amittit et non ad dominum, sed ad proximos pertinet, si tamen beneficium fuerit paternum.

Posterior autem in hanc sententiam loquitur: *Si quis interfecerit fratrem domini sui, non ideo beneficium amittit, sed si fratrem suum interfecerit ad hoc, ut totam haereditatem habent, vel aliam feloniam commiserit, verbi gratia hominem tradendo, ut in curia amplius stare non possit, prouocabitur beneficium, quia tamen erga dominum non fuerit factum, ad agnatum proximiorum feudum pertinebit, si paternum fuerit - - cum autem ad dominum respicit felonia, feudum tunc domino aperitur, quas leges ideo integras huc traduximus, quia, licet iam pars tantum earum in rem nostram sit, tamen in sequentibus id quod relinquitur, adhuc vtiliter erit. Verba quae hic legis materiam seruare sunt in legis priori: *non ad proximos sed ad dominum feudum reuertatur* et in posteriori: *feudum tunc domino aperitur*, quae verba cum absque dubio de felonia erga dominum (per verba legis expressa) et a vasallo subsequente commissa (per verba *si feudum paternum fuerit*) loquantur, ad rem pertinere nullus diffiteor, itaque tantum existimandum erit, vtrum antinomiam vere contineant, et quaenam, si haec ad inter hos scopulos salus quaerenda sit? Ac primo quidem loco antinomiam adesse nego ac pernego. Ad hanc enim pertinet, ut altera lex de eadem re id pronunciet, quod altera negat. Iam primo erit videndum an verba: *feudum domino aperitur*, negent collaterales suo tempore feudo amisso restituere. Apertura diuiditur in perpetuam temporariam. Non constat itaque, de qua apertura lex praecipue intelligenda sit, cum*

vtraque eadem significari aequae possit. Si vero duae interpretationes legi conueniunt, quarum altera alii legi repugnaret, alia non, ratio docet posteriorem esse adoptandam. Cum autem lex nostra, si de apertura perpetua intelligatur, prioribus legibus opposita foret, si autem ad temporariam trahatur, a prioribus ne latum quidem vnguem discedat, quippe quae itidem feudum domino aperiri volunt, donec omnes vasalli delinquentis posterius exspirauerint, sequitur vt haec interpretatio sequenda sit. Adeo, cum hac adhibita explicatione leges conspirent, non audiendi sunt, qui hic antinomialiam quaerunt. Eodem modo patet verba ambigua: *ad dominum reuertatur*, ad reditum temporarium pertinere. Submota itaque antinomia, salua est res nostra. Sed vrgeamus acius bonae caussae fiducia. Pone, vere adesse antinomialiam; alias leges statuere, agnatos esse admittendos, alias, eos ab eodem dimouendos; nonne ratio suadet, vt obuia repugnantia, cui nulla medicina parari potest, tum eam sententiam optemus, quae iuri naturae est conformior? Cum autem ius naturae successoribus feudalibus prospectum velit, sequitur vt agnatos admittendos esse in re desperata nostro iure statuere possimus. *Perill.* MOSERVS, vbi has leges nobis aduersari iudicauit, rationes huius opinionis non addidit, rem dubiis plane non obnoxiam arbitratus. Sed et alteram legum, quae pro nobis militant, aggreditur Vir *Perill.* (cur vero de altera ne vocem quidem mittit?) et textus *II. F. 31.* verba: *licet quandoque ad agnatos feudum pertineat*, seu, vt ille interpretatur, *licet interdum ad agnatos pertineat*, palam praedicat innuere specialem casum, de quo hic sermo non esset, cumque hic de feloniam erga dominum commissa ediceretur, haec verba ad feloniam erga alios commissam transferendam, a feloniam erga dominum autem procul putari oportere. Verum speciosa haec obiectio prae-

postero nititur vocis: *quandoque*, intellectu. Haec enim non solum id exprimit, quod *interim*, *interdum*, sed etiam id, quod *olim* et *aliquando*. Sic TACITVS *Annal.* 6. c. 20. *et tu Galba*, inquit, *quandoque degustabis imperium*. PLINII *Paneg.* c. 10. *ut quandoque inter posteros quaereretur an illud iam deus fecisset?* et SVET. in *Vita D. Iul. Caes.* c. 1. *eum, quem incolumen tantopere cuperent, quandoque optimatum partibus quas secum simul defendissent, exitio futurum*. Lege itaque: licet ad agnatos *olim* pertineat, et nobis his verbis amicus et conformius deprehendes. BITSCHIVS ad hanc legem *II. F. 31.* collaterales feudo exacturus, per proximos, inquit, quoties vox nuda ponitur, collaterales in legibus feudalibus intelliguntur. Strenue dictum quod, si diis placet, nulla eget demonstratione, ideoque hanc praeclarissimus Auctor superuacaneam duxit.

§. XXXII.

Si acquirens subsequens in feloniam erga alios prolabitur, nullus obtinet quoad successores feudales effectus, sed post ipsius e vita discessum hi, ac si non commissa esset feloniam feudo potiuntur, sicque hic ius Longobardicum iuris naturae vestigia legit. (§. VIII. et IX.). Quoniam is est iuris naturalis splendor et eminentia, ut quoties cum iure positivo congredditur, in hoc statim principatum inuadat, et regulam instar aeternas suas normas explicet, donec eas vis probationis infringat, ex qua contraria legislatoris voluntas patet: nec nos hac eius excellentia indignum quid fecisse probari volumus, non probaturi, positionem nostram veram esse, sed id tantum acturi, ut leges, quae ad eam conuellerentur et labefactandam adferuntur, profligemus. Adferuntur autem leges *II. F. 24. et 37.* supra iam interfertas. Verba novum rei continentia haec sunt: *non ad dominum sed ad pro-*

mos pertinet (feudum) et verba: *ad agnatum proximiorum feudum pertinebit*. Hic Doctorum totus fere senatus communi suffragio confurgit, et iis quidem, quibus e latere est cum vasallo delinquente necessitudinis coniunctio, ad feudum capeffendum locum dari, posteros autem eius, evidentissima sanctione, arceri, dictitant. Inuidiosa res est, tot magnis viris peruicacissime obluſtari. Fateor, non parum animo fractum me esse, cum neminem fere ei, quam animo conceperam, opinioni accedere viderem. At enim vero leges, quarum cynosuram simplici consilio secutus sum, in hanc explicationem inuita Minerua vt cogerem, nulla a me auctoritas impetrare potuit. Quare sic censeo: Vox: *proximos*, per se posteros non excludit, sed per naturae iuae indolem tam ad ipsos, quam ad collaterales, pertinet, ergo in dubio est posteri ei subesse praesumendi sunt. Efficax itaque ratio adesse deberet, quae contrarium suaderet. At tantum abest, vt haec adsit, vt potius nostram praesumptionem firmissima argumenta confirmant. Sic enim ego: Etiam si et admitti et arceri aequa interpretatione possent posteri, tamen interpretationis lex est, inter duas interpretandi vias, eam optandam esse, quae est iuri naturae accommodatior et congruentior. Cum itaque haec, qua posteri feudo admouentur, eius indolis sit, sequitur vt haec alteram multis parafangis relinquat. Vox: *proximiorum agnatum* sollicitos habet ICTos, quoniam agnatos posteros dicere, sine exemplo esse existimant. At vero id non sine exemplo esse, patet ex l. 12. ff. de suis et legit. hered. vbi filius proximus patris agnatus dicitur. Vt adeo haec vox, cum alia non adsint argumenta, sola a nobis transuersos agere eos non debeat. Accedit et hoc, vt per oppositionis vim, leges in felonis erga alios commissis diuersum quid a felonis erga dominum statuere voluisse necesse sit. At si hic posteri aeque

quae interdicerentur feudo, ac in feloniis erga dominum admissio collateralium in vtraque specie iuxta esset; quaenam remaneret differentia? Causam itaque nostram orant omnia. Non enim admittimus eam differentiam quam doctores ratione temporis, quo agnati ad successionem vocandi sint, architectantur, cum in felonia erga dominum agnatis suo deum tempore, in feloniis erga alios autem continuo a tempore commissae feloniae, feudum adeundi copiam faciunt. Dum enim leges proximos ad feudum admitti, nulla temporis, quo admittuntur, facta mentione, fanciant; hoc tempus aliunde, nisi e iure naturae, peti non posset. Cum itaque hoc neminem, nisi suo tempore ad feudum admittat, supina licentia hoc illis ius accelerarent Doctores.

Parum etiam sibi constant qui in vtraque feloniae specie de posteris eodem modo statuunt. Hi enim verba *II. F. 24.* „non ad *proximos*, sed ad dominum, beneficium reuertatur, ita explicant: non ad *posterios*, sed ad dominum, beneficium reuertatur. Collaterales enim hic non intelligi equis virisque contendunt. Verba autem eiusdem legis: „non ad dominum, sed ad *proximos* pertinet, ita explicant: non ad dominum sed ad *collaterales* pertinet. En imitandum interpretationis specimen. Nihilominus tamen ad hanc sententiam amplectendam obstinati sunt omnes fere, qui supradictos nostrates erant, FLEISCHER *l. c.* HORN. ITTER. WERNHER *ll. cc.* STRVV. *l. c.* et SCHILTER *ad Struuii S. I. F.* qui habet Consilium huc pertinens p. 134. His viris et hoc opponere possemus: in legibus dicitur, feudum non ad proximos seu, ut volunt nobiscum, posteros, pertinere, ut hanc habeat iniuriae suae ultionem dominus. Inde filiorum exclusio vindictae loco indultus est. Cum autem hoc in felonia erga dominum tantum dictum inueniamus, in felonia erga alios omissum, sequitur, ut hic ultioni non sit locus. Si huic non est locus, oportet etiam id, quod ultioni obiectum est, exclusionem scilicet posterorum exulare. Si licere ex aliorum temeritate excusationem sibi parare, nostro, quod a innumeris Doctoribus facimus, diuortio et id obtendere possemus.

quo

quod ROSENTHAL *in Tract. I. F. c. 11. concl. 4. n. 11.*, vna cum CYN0 ibidem laudato, omnes felonias omnibus successoribus feudalibus innoxias esse, pronunciet. Quo vero audaciae cum non procedamus, vt omnes leges nihili ac flocci pendere cum hoc auctore valeamus, aliorum hoc allegasse nolumus, nisi vt appareat, nondum nos ad audaciae fines processisse, sed esse adhuc, qui nobis palmam praeripiunt.

§. XXXIII.

Quicquid de effectu feloniae quoad successores feudales legitimos tradidimus, valet de feudis tam datis quam oblatiis, tam gratiosis quam onerosis, et non tum solum, si vassallus delinquens, iam feudum tenet, sed tum etiam, si auo adhuc feudum tenente, filius delinquit, quoad nepotes idem, qui supra traditus est effectus obtinet. Ratione feudorum oblatoium et onerosorum ita argumentor. Lege non distinguente et nobis distinguere nefas est, atqui leges absque vlla distinctione praecipunt, ergo distinctiones et differentias, perperam architectaremur.

Ratione casus autem postremo loco positi ita censeo: Si, vt a vasallo possessore, ita a vasallis futuris, felonia committitur, sequitur vt, qui in illo feloniae effectus est, idem in his quoque obtinere debeat. Iam vero si filius feloniam committit, patre feudum tenente, committit feloniam vasallus futurus, inde sequitur, vt hoc casu effectus plane non discrepent. Maioris autem propositionis veritatem et ratio et Doctorum auctoritas firmat. Nam nec leges felonias solis vasallis possessoribus tribuere probari potest, et habent vasalli futuri non minus, quam possessores, quod domino acceptum ferant, spem scilicet feudum quondam nanciscendi, et militat pro nobis STRVV. *Synt. I. F. C. 15. Aph. 10. n. 6.*

In feudis oblatiis et onerosis id, quod iure Longobardico de effectu feloniam statutum, applicari non posse sunt classici Viri, qui contendunt. Sic PFEIFFING. *ad Virr. T. 2, l. 2, t. 1, §. 12, p. 937.* nullo modo vasallo aut eius descendenti in his feudis feloniam luctuosam esse posse strenue propugnat et DE LVDEWIG in *Comm. ad A. B. T. 2, p. 393, n. 4.* in Germania in feudis imperii, rigorem legum iniquissimum esse magno cum apparatu demonstraturus, inter alias argumenta et hoc adfert: *Dass der Reichs-Stände ihre Lande aus aufgetragenen Lehen bestünden, folglich der Kayser mit solchen nicht dergestalt als mit Gnaden-Lehen verfahren möchte.* V. etiam WERNER *Diff. de amiss. & deuolut. feudi §. 59.* Nostris autem e paribus sunt THOMAS. *Diff. de feudis oblatiis §. 61.* aliique, quos excitat. Ii qui contrarias partes tuentur, eam animo imbibere sententiam, plane non statuere ius Longobardicum de feudis oblatiis, quoniam eorum ne nomen quidem in eo obuium esset, itaque infelicitur, quo ibi dicitur, ad feuda oblata applicari. Verum pone, feudorum oblatorum nomen in iure Longobardico non occurrere et ignota plane esse haec feuda legibus, quae tamen res nondum omni dubitatione maior est, licet in ea sententia sint THOMAS. *l. c. §. 3. seq.* et STRVV. *Elem. Iur. Feud. §. 173.*, num ex hoc sequitur, de iis non disponere ius Longobardicum? Vbinam loci sancit ea, quae in feudis statuit, ad feuda data esse restringenda? Sane vereor, ne infestum potius, quam propitium sit structum ab huius sententiae patronis argumentum. Fertur enim tritum inter Ictos verbum: distinguenda non sunt, quae distincta non differunt. Cum itaque leges distinctionis inter feuda data et oblata mentionem plane non faciant, ad veritatem proxime accedere videtur, differentiam plane in his leges statuisse, indeque otiosae distinctioni noluisse fastidiose immorari. Qui feudum a delinquente ipso profectum tantum per feloniam iure Longobardico amitti posse praedicant, quid respondebunt legi *II. F. 26. domino committente feloniam*, vbi dominus feudo priuatur, si feloniam commiserit, licet, vt contrariae opinionis propugnatores dicunt, de feudis datis tantum sermo sit, indeque a domino ipso profectis? In iure ciuili toleratur lex commissoria, licet per hanc exigua interdum intercedente culpa rerum a me laboriosissime haud

raro paratarum pleno dominio misere extuar. Eximia itaque et singularis iniquitas non est, si re, in qua non nisi partem dominii adhuc teneo, in perfidiae poenam priuer. Posterior, quem allegauimus, casus multa cum veritatis specie fallit, ideoque mirum non est, eum illuisse nonnullis Ictis, quorsum inter alios WERNER *l. c.* Auo enim feudum tenente, successissent nepotes, patre interim vita functo, inde pater, interum remotus, commode pro mortuo haberi posse videtur, sicque, tamquam plane non aduisset pater, nepotes qua nepotes ad feudum adspirare, quid prohiberet? praesertim cum non dissimile in iure ciuili exemplum nepotum, repudiata patris hereditate aui hereditatem cernentium, inueniatur. Verum cum pro mortuo habere, qui mortuus vere non est, non nisi ex speciali legum indultu liceat, hic vero in iure Longobardico non reperiatur, ex iure ciuili autem peculiare priuilegium ad ius Longobardicum transferri nequeat, patet, hanc esse tantum quamdam opinionis praedictae nubem, quae meditatione & ratione facile dispellitur.

§. XXXV.

Si res, quae feudum facta est, fuerit allodialis auita, ratione feudi natura antiqui nil peculiare est quoad effectum feloniae, ratione noui autem adest differentia, quae in eo consistit, ut, quod de effectu feloniae in feudis natura antiquis dictum, in feudis nouis iam obtineat. Cum enim in allodiis auitis obtineat successio ex pacto et prouidentia maiorum, in feudis antiquis vero etiam haec successio vigeat, sequitur, ut peculiaris rei, quae feudum est, indoles hic mutare nihil possit. Cum autem in allodiis auitis sit successio ex pacto et prouidentia maiorum, in feudis nouis vero hereditaria, sequitur, ut effectus feloniae ordinarius in feudis nouis hic obrinere nequeat. At vero, cum in feudis antiquis successio ex pacto et prouidentia maiorum etiam stabili sit, necesse est, id quod de feudis antiquis dictum, iam valere in feudis nouis ex allodiis auitis oriundis.

Hoc est illud, quod tantopere crebrius exagitat LVDEWIGIVS, ubi vesanam communium de feudis praeceptorum ad feuda Germanica applicationem ostendere studet. Scilicet feuda germanica ex allodiis auitis orta serio inculcat, cumque eiusmodi allodia in Italia non fuerint, in alio plane orbe versari ius Longobardicum et communia principia, ideoque cum insigni iurium dispendio praecipiti et praecoci studio ad feuda Germ. trahi, vt etiam videre licet in *Comm. ad A. B. p. 393. n. 1.* Verum cum feuda Italica antiqua non minus in dominio totius familiae habita fuerint, quam allodia auita Germanorum, diuersa plane subiecta hic non sunt, sed quod de vno valet, impune ad alterum potest transferri. Id vero lubentes et volentes concedimus, in feudis nouis granum salis esse adhibendum, vt adeo ex parte LVDEWIGIO adstipulemur ratione praeposterae iuris feudalis communis ad feuda Germanica applicationis, ex parte vero eidem refragemur, differentiam omnem remouentes et negantes.

MEMBR. II.

DE

EFFECTV FELONIAE QVOAD SVCCESORES FEVDALES
LEGITIMOS INNOCENTES, SECVNDVM IVS
GERMANICVM.

§. XXXVI.

Antiquis Germanorum moribus, si a coniuncta manere discesseris, quae iam inde a longinquis temporibus Germanis in deliciis fuit, ratione effectus feloniae quoad successores omnia ad ius naturae composita fuere, ita vt in feudis antiquis successoribus feudibus feloniae vasalli non obsessent, in nouis autem plena toleraretur amissio, in omni vero aperturae casu

casu feudum ad dominum directum deuolueretur. Priscis Germanicis iam arrisisse coniunctam manum docet de LVDEWIG *Diss. de Diff. Iur. Comm. et Sax. in simult. Inuest.* eamque fere vniuersalem fuisse tradit SCHILTER *Diss. de Simult. Inuest. Princ. Imp.* In reliquis autem iuri naturae impense litasse et sponte praesumendum est, praesertim in populo aequitatis naturalis in omnibus fere tenacissimo, et per leges antiquas et exempla rei indubia fides conciliari potest. Sic enim in feudis antiquis eos successores feudales feloniam vasalli manentis feudi dispendii exsortes esse voluisse patet ex *Iure Feud. Alem. c. 89. §. 7.* vbi sancitum: *Die Kint sollen des Vatter schulde nut entgelten da su selber schulde nut en hant, wenne das wer wider Gott und wider das Recht.* Hunc autem locum ad feuda noua non applicari et facit verborum ambiguitas, indeque pro iure naturae interpretatio, et Doctorum auctoritas, quorsum ille egregius iuris Germanici propugnator et patronus Perill. DE SENKENBERG *in Iur. Feud. prim. l. n. §. 400. in fin.* Ius feudale Saxonicum antiquum ea de re nihil tradit, indeque in terris iuris Saxonici idem valuisse, quod in terris iuris Alem. viguit, credibile est. V. SCHILTER *Comm. ad Ius Feud. Alem. ad c. 89. §. 7.* Ad dominum directum autem rediisse feudum, per feloniam apertum, patet ex DODECHINO seu qui hunc continuauit, MARIANI SCOTI, qui ad annum 1125 haec habet: *Rege apud Ratisbonam in conuentu principum inquirente, praedia iudicio proscriptorum a Rege, si iuste fori factoribus abiudicata fuerint, vel pro his, quae regno attinent commutata, utrum cedant ditioni regiminis vel proprietati Regis? Iudicatum, potius regiminis subiaccere ditioni, quam Regis proprietati, nec non e CAESARIO HEISTERBACENSI in Vita Engelberti, Archiep. Colon. apud SVRIVM in vitis Sanct. T. 6. n. 7.* vbi haec tradit: *Proscri-*

ptionem FridERICI, (scilicet Comitis Ifenburgici, qui Engelberto manus intulerat) in celebri conuentu Norimbergensi factam, renouauit, (scilicet Imperator) omnibus et abiudicatis tam allodiis quam feudis. Feuda libera adiudicata sunt dominis suis, allodia proximis.

§. XXXVII.

Postea per A. B. a 1356 sancitam, constitutum est, vt criminis laesae maiestatis reus, i. e. qui ciuis imperii, Caesaris aut Electoris, aut qui subditus reliquorum dominorum territorialium, domini sui territorialis necem machinaretur, is cum posteris feudo exigeretur, feudo ipso non domino directo sed fisco caesareo addicto.

A. B. c. 24.

Si quis cum Principibus, militibus vel priuatis, seu quibuscunque personis, plebiis etiam, scelestam factionem, aut factionis ipsius inierit sacramentum, de nece venerabilium et illustrium principum, nostrorum et S. R. I. tam ecclesiasticorum quam saecularium principum Electorum seu alterius eorundem, (nam et ipsi pars corporis nostri sunt - - -) ipse quidem, utpote Maiestatis reus, gladio feriat, bonis eius omnibus fisco nostro addictis. Filii vero eius - - - a materna vel auita - - - successione habeantur alieni. Haec lex per expressa verba tantum de morte electoribus structa loquitur, per argumentum tamen ex lege ductum ad Imperatorem et reliquos status imperii potest prolatari. Quod enim ad Imperatorem attinet, proclius est ratiocinatio: Si de Electoribus, vt imperatore minoribus, facta lucuosa et cruenta sanctio, quid de Imperatore vt Electoribus eminentiore

tiore censendum, vbi is nefario scelere petitur? V. MOSERI
R. H. R. Process. c. 3. §. 38. Ad reliquos dominos territorialia-
 les autem lex hoc argumento extenditur. Si ratio, cur re-
 gidissimo supplicio in crimen, de quo lex loquitur, anim-
 aduersum est, consistit in maiestatis, quae laesa est, eminen-
 tia, maiestas autem dominorum territorialium eadem est sub-
 ditis eorum, quae subditis Imperii est maiestas imperii, se-
 quitur, vt de hac ad illam valeat conclusio. Quod autem
*a subdito tantum reliquorum dominorum territorialium cri-
 men laesae Maiestatis patrari possit*, inde est, quia per notio-
 nem huius criminis naturalem maiestas laedi non potest, ni-
 si ab eo, qui maiestati subest, cum itaque qui non
 est subditus domini territorialis eius maiestati non sub-
 fit, sequitur, vt is in eos crimen laesae maiestatis com-
 mittere nequeat. V. STRYKII V. M. l. 48. t. 4.
 §. 4. Cum autem per verba legis: „*si quis cum principi-
 pibus*„ pateat, et principes, sicque inter subditos non refe-
 rendos, posse hoc crimen in Electores committere et ratio
 addita legi: „*nam et ipsi pars corporis nostri sunt*„ eodem
 conspiret, partem maiestatis imperii iis inesse docens, cui
 omnes ciues imperii subsunt, sequitur, vt et *ciues imperii,
 qui ciues in Electorum prouinciis non sunt, in hos tamen
 criminis laesae maiestatis rei fieri possint.* V. MOSERI R. H.
R. Process. c. 3. §. 83. Ad teuda vero, non ad allodia tantum,
 spectare hanc legem ex generalitate constitutionis: *omnibus
 bonis fisco etc.* et commentatorum auctoritate probamus, quor-
 sum ITTERVS *de Feudis Imperii c. 24. §. 5.* MOSERVS *in dem
 R. H. R. Process. P. 3. c. 3. §. 83. seqq.* quicquid contra videat-
 ur LVDEWIGIO *in Comm. ad A. B.* qui omnibus, quae se-
 dulo congeffit, argumentis nil efficit, nisi vt pateat, legem
 hanc incommodius in Germania statuam, et deterius rerum,
 quae tempore Aureae Bullae in Germania erat, rationi ac condi-
 tioni

tioni, quam reipublicae Romanae antiquae, in qua haec lex nata et postea, totidem verbis in A. B. translata fuerat, conuenire. Sed alia quaestio est, an lex vere de feudis agat? an vero ea, quae statuit lex, seuerius & incommo- dius edicta sint? Posterius euictum dedit LVDEWIGIVS, prius amoliri non potuit. Nec de feudis immediatis tantum, sed de mediatis etiam rem agi, apparet ex priuatorum in hac lege iniecta mentione, qui sane feuda immediata non habebunt. Et licet quoad mediata obiici posset, ea non fisco caesareo, sed domino territoriali fuisse addicenda; respondemus tamen, hisce temporibus Imperatores ius fisci, vt multi demonstrarunt, sibi etiam in mediatis arrogasse. Alias enim ratio reddi non posset, cur domini territoriales capitulationibus recentioribus demum sibi, vt Imperator ab hac licentia sibi temperaret, stipulati fuissent. De posteris etiam, omni successione priuandis, expressissimis verbis statuit, ratione collateralium vero nihil quidem determinatum est, cum autem Imperatores bona vt confiscata spectarent, quantopere collateralium rationem habuerint, quilibet facile aestimabit.

Iam in legibus Wisigothicis, Francorum, Baiuvariorum, Aleman- norum et Saxonum de Crimine Laesae Maiestatis cruentas depre- hendi constitutiones, nouimus, qua de re fusius egit HEINEC- CIVS *Elem. Iur. Germ. T. 2. l. 2. §. 125 seq.* Sed quoniam hae leges vsu legali destitutae, nolumus antiquitatis amore vltius prouehi.

§. XXXVIII.

Longo interuoluto temporis spatio, a. 1595. in Constit. Pac. Publicae, seruatis iuris naturae aequi bonique legibus, sancitum est, vt vasalli, pacis publicae violatores, feudis

arcerentur, et, donec vita fungeretur vasallus, temporaria domino directo apertura conflaretur. Non minore vero interiecto temporis interuallo, 1548, recentiori constitutione de pace publica, nonnihil immutata est prior sanctio. Distinctum enim est inter crimen fractae pacis publicae erga dominum directum commissum, et id, quo in alios Imperii ciues iniurius fieret vasallus. In priori casu decisio ad ius feudale commune remissa, in posteriori autem prior constitutio repetita, ea tamen proposita posteris vasalli conditione, ut laeso satisfacerent. Quod idem totidem verbis in Ord. Cam. de anno 1555. P. 2. T. 9. §. 2. confirmatum fuit. Haec omnia patent ex ipsis, quae nunc sequuntur, legum verbis: „KOENIGL. LAND - FRIEDEN ZU WORMS 1495. §. 3. in fin. „Es sollen auch die Lehen, so viel der Uberfahrer deren gebraucht, dem Lehen - Herren verfallen, und sie derselben Lehen, oder derselben Theil, so lang der Fried - Brecher lebt, ihm oder andern Lebens - Erben zu verleihen, oder deren seinen Theil zur Abnutzung, folgen zu lassen nicht schuldig seyn. „LAND - FRIEDE von 1548. T. 3. §. 1. „ Es sollen auch die Lehen, - - - - vt supra, noch seinen Theil zur Abnutzung derselben Lehen - Güter, so viel deren über nothdürftige Versehung und Bestellung iährlich übrig bleiben, dem Kläger oder Beschädigten, auf Mässigung Unser, und in unserm Abwesen, Unsers freundlichen Lieben Bruders, des Röm. Königs oder Unsers Kayserl. Cammer - Gerichts zu geben und zu antworten schuldig seyn, so lang der Fried - Brecher lebt, oder bis ietzt gemeldter Fried - Brecher mit dem Beschädigten sich vereinigt und vertragen hat, und er der Acht erledigt ist. Und wenn nun die Sachen zwischen dem Aechter und dem Beschädigten vertragen und verglichen ist, so soll der Lehen - Herr dem gewesenen Aechter oder Fried - Brecher die Le-

Lehen wiederum zustellen: dergleichen wo der Aechter in Acht stirbt, und seines Leibes Lehen fähige Erben sich mit dem Beschädigten verglichen, und die Lehen ihnen darauf zu verleihen begehren, denen soll der Lehen-Herr statt thun, und die Lehen, wie an iedem Orte gebräuchlich ist, zu leihen und zuzustellen schuldig seyn; doch soll in solchem Fall den Agnatis an ihren Lebens-Rechten und Gerechtigkeiten hierinn nichts benommen seyn. Wo aber der Fried-Bruch wider den Lehen-Herren geschehen wäre, so soll derhalben, was hierinn das Lehen-Recht vermag und gebräuchlich ist, gehalten werden. Conf. GAILIVS de pace publica L. 2. Cap. 13. 14.

§. XXXIX.

Sub haec tempora Imperatores ab antiqua consuetudine, qua feuda felonis aperta, dominis directis cedere solebant, recedendi licentiam sibi indulgisse, ad fiscum suum omnia reuocantes, siue ad suam et imperii, siue ad aliorum Imperii membrorum dominium directum pertinerent, supra iam monuimus. Neque id in crimine laesae maiestatis solum, sed aliis etiam in casibus obtinuisse, memoria est. Hinc Electores ingrassanti malo et latius serpenti medicinam paraturi, anno 1630. Cap. Ferd. III. Art. 28. fidem ab Imperatore acceperunt, se nolle in posterum feuda, quorum dominium directum penes dominos territoriales foret, pro libidine inuadere et sibi vindicare, verum id ius dominis suis postliminio restaurare et illaesum relinquere. Verba Capitulationis FERDINANDI III. l. c. haec sunt: Wir gereden und versprechen auch, daß Wir die Chur Fürsten und Stände des Reichs mit ihren angehörigen Lehen, sie seyen auch

auch gelegen wo sie wollen, wenn derselben Vasallen oder Unterthanen solche *ex crimine laesae Maestatis*, oder sonst verwickelt, nach ihren Willen schalten und walten lassen, keinesweges aber dieselbe zum Käyserlichen Fisco einziehen, noch ihnen vorige oder andere Vasallen aufdringen. Imperatores autem ius fisci auidius prolataffe et probat ipsa Capitulatio, quia alias ab hoc timore sibi non tam sollicite prospecturi fuissent Electores, nisi impotens Imperatorum hac in re studium compertum habuissent, et testatur LIMNAEVS in *Cap. Imp. et Reg. Rom. Germ. Annot. ad art. 28. Cap. Ferd. III.* sub verbis: *Keinesweges aber dieselbe zum Kayserlichen Fisco einziehen.*

§. XL.

Nondum vero omnis sublata erat mali lues, sed alia adhuc ratione pristino iuri nuncium mittebant Imperatores, dum feuda ob proscriptionem aperta ad perpetuam ipsorum proprietatem reuertisse censerent, nec vllam posteriorum agnatorumue quorumcumque rationem habendam crederent. Testes locupletes sunt tot in annalibus publicis obuia exempla, quorsum id, quod in caussa Würtembergica VLTRICI Ducis, in Saxonica IOANNIS FRIDERICI Electoris, Palatina et Mantuana accidit. Quos casus singulos fusius persecutus est MOSERVS *l. c. §. 78.*, et in eandem rem plura edisserit *de ZECH* in *Diss. de Proscript. Stat. Imp. R. G. §. 22.* Praecipue, quae in caussa Palatina in vtramque partem agitata sunt, vide apud PFEFFING. *ad Vit. T. 2. l. 2. §. 12.* sub nota: *delictum seq.* vt hi in enumerandis hisce rerum gestarum exemplis orium nobis fecisse videantur.

§. XLI.

Hinc Electores rei odiosissimae, et quae omnibus facile famulis subeundi discriminis periculum portenderet, obicem ponendum iudicarunt. Inde Cap. Caroli VI. Art. 20. sanctione iam in Proi. Cap. Perp. contenta, et in capitulationibus CAROLI VII. tam, quam FRANCISCI I. repetita, cauerunt, ut in feudis immediate Imperatori subiectis, ob quodcunque delictum, ob quod vasallus, qui status imperii est, feudo privari potest, nec posteri huius, nec collaterales ullo in dispendio essent. Conspirant Cap. Car. VI. art. 20. et Proi. Cap. Perp. verbis: Gestalten auch ich im Heil. Röm. Reich bey solchen verwürkten Gütern des Aechters desselben Verbrechen denen Agnaten und allen andern so Anwartung und Recht daran haben und sich des Verbrechens in der That nicht theilhaftig gemacht an ihrem iure succedendi in feudum nicht praeiudicieren etc. Iam addit Cap. CAROLI VI. sondern das Principium, als ob auch agnati innocentes des feudi zu priuieren, keinesweges statt haben soll. Haec constitutio vera interpretum crux est. Fluctuantur summi iuris publici doctores, nec consilii nec auxilii copiam inveniunt, adeo, ut vterque MOSERVS, pater et filius, ille in dem R. H. R. Process l. c. hic vero in der Staats-Grammatic p. 156., rem non nisi per interpretationem authenticam decidi posse, omni abiecta spe salutis, existimet. Verum periclitemur, num in tanto turbine ad scopulum saltim aliquem emergere et euadere possimus? Primo de feudis, immediate tantum Imperatori subordinatis legem agere, partim ex eo patet, quod Electores iuribus Imperatoris tantum limites ponendi mentem habuerunt, in feudis mediatis vero iam inde a FERDINANDI III. temporibus Imperatori nihil iuris competiit, inde nec limitari debuit; partim ex disertis Capitulationis verbis: Jedoch

so viel die Particular-Lebne, so nicht immeditate von Uns und dem Reiche, sondern von andern herrühren, betrifft, dem Leben Herren, auch sonst der Cammer Gerichts-Ordnung und einen ieden an seinem Recht und Gerechtigkeiten unbeschadet. Qui de feudis mediatis etiam sancire putant capitulationem, prouocant ad verba in dicto Art. 20. ab initio obuia: *Churfürst, Fürst oder Stand oder ANDER:* verum, cum haec vox anceps et ambigua sit, luculentissimae loci, a nobis adducti, sententiae luminibus non officit. Vid. MOSERVM l. c. §. 73. Secundo de quouis delicto, ob quod Status Imperii feudo priuari potest, legem esse intelligendam, inde patet, quod lex de casu proscriptionis loquitur, extra hunc autem per obseruantiam Imperii et consentum iuris publici Doctorem Status Imperii terris suis exui nequit. Sic enim, vbi omnia supra excitata exempla eublueris, semper proscriptionem praecessisse, tum vero demum secutam terrarum iacturam, inuenies. Dignitas enim et excellentia statuum imperii indignae reliquorum casuum, ex iure peregrino forsan depromptorum, applicationis impatiens est, quod omnes largiuntur. Vid. MOSERVM l. c. §. 71. et fusius ac solide rem tractat SPENERVS *Diss. Examen Longobardicae Doctrinae de Felonia ad Stat. Imp. communiter applicatae*, vbi vera aestimandi statuum felonias norma §. XXI. et, omnes casus in obmotis exemplis eius esse indolis, vt proscriptio ibi locum habuerit, probatio §. XVI. seq. prostat. Sic etiam TITIVS *in Spec. I. P. L. 4. c. 8. n. 3. p. 463.* Quae, inquit, de delicto seu felonia ex iure Longobardico afferuntur, libertati procerum Germanicorum vix conueniunt: hinc putem statuum imperii non aliter territorio priuari posse, quam si hosti lemplane erga Rempublicam animum induat. Non alia itaque causa, quam quae ad proscriptionem sufficit, in statu imperii vt felonia consideratur, quales vero haec causae sint

collige e PFEFFINGERO ad *Vitr. T. 1. l. 3. t. 4. §. 9. seq.* Tandem tertio, non collateralibus solum, sed et ipsis posteris feloniam rei, eam non nocere ita probo: Iam ante hanc capitulationem per leges imperii prouisum erat, ne posteris Imperii vasalli, saltim in reliquis, praeter crimen laesae Maiestatis, casibus, felonia eius oneri esset, nec fere in vllto casu plerique status male ominatam in feudis Imperii Aureae Bullae constitutionem in dispendium et detrimentum posterorum applicari, patienter tulerunt, sed coortos semper illustres, ex iis etiam, quos res plane non tangeret, innocentis posteritatis propugnatores, annales docent. Praecipue in causa Palatina notabile, in publicis hac in lite digladiationibus apud PFEFFINGERVM, Electores, Saxonicum et Brandenburgicum, et omnes congregatos imperii ordines ad propositionem caesaream respondisse inter alia: *Zudem wäre bey der angedeuteten Translation wohl zu consideriren, wenn gleich des Pfalz-Grafen halber kein Bedenken bevor wäre: Ob auch seine Söhne, als welche vor ihres Vaters Verbrechen ihr ius quaesitum auf die Chur-Pfalz prouidentia Maiorum gehabt, praeteriret werden könnten?* Iam cum iterum iterumque status in diuersis obuiis casibus, eandem rem formidine exempli arciter et aestuantes defendunt, tandem patriae amore Electores ea in re Imperatoris licentiam arctius circumscribere, pio consilio in animum inducunt, et Capitulationi Caroli VI rem inferunt his verbis: *daß des Aechters Verbrechen denen Agnaten und allen andern, so Anwartsung und Recht daran haben, an ihrem iure succedendi in feudum nicht praeiudiciren solle.* Quis est qui cum lucem historiae, secundum ea, quae haectenus explanauimus, ad haec verba adferat, non continuo Illustrissimi Corporis mentem coniectura adsequatur? *Agnaten und alle andere so Anwartsung und Recht an den Gütern haben, non possunt*
non

non esse omnes successores feudales, cum nec vox: *agnatus*, tam collateralibus propria sit, vt non de posteris quoque interdum praedicetur, nec absque vi verbis illata, ab *ALLEN ANDEREN die Anwartsung und Recht an den Gütern haben*, posterii secerni possint. Patet inde, non obscure locutos Electores, nec inde prodesse iis, qui posteris duriores sunt, regulam illam: renunciationes strictae esse interpretationis, indeque renunciationem pristinae libertatis ab Imperatore factam, in re ambigua non esse ad posteros prolatandam. Accedit, quod nec desint, qui idem defendunt, veluti PFEFFINGER l. c. et Auctor *spicilegii observationum ad Capit. CAROLI VI. quam WEGELINVM* esse constat, p. 267. seqq. qui ex instituto hanc tractat quaestionem: *Num, quod noua haec lex agnatis bannitorum indulget beneficii, etiam filios eorum, nepotes et reliquos in recta linea descendentes complectatur?* ad quam affirmatiue respondet, et praesertim hoc vtitur argumento: *Nec deficit argumentum a pari, si veteris constitutionis in pacis publicae turbatores a. 1548. latae tenor euoluatur. Etenim in supra pluries allegato titulo: die Poen der Fridenbrecher: eo casu quo fractae pacis crimen in alium, quam feudi dominum, admissum apparet, post mortem banniti filiis eius et ultra genitis (seinen Leibes Lebensfähigen Erben) dummodo, laeso satisfecerint, feudorum ad tempus amissorum inuestituram concedendam esse, summa aequitate statuitur atque hoc ipso rigor feudorum consuetudinum mitigatur. Eccum ergo hodie in altero casu, quo veteris poenae in filios aequae ac agnatos extensae remissio generali locutione facta, idem aequitatis fundamentum in filiis deficeret, hique adeo deterioris conditionis, quam agnati, quibus nunc utrobique prospectum, haberentur; praesertim cum solida differentia inter utrosque iuxta superius dicta, monstrari nequeat.*

S E C T. I I.

DICTORVM AD VARIAS FEVDORVM IN
GERMANIA SPECIES APPLICATIO.

§. XLII.

Feuda publica Germanica sunt, duorum dominium directum in dominio publico reipublicae Germanicae contentum. Iam vero, cum duplicis generis respublicas Germanicas habeamus, maiorem, cui multae aliae minores subordinatae quam constituit Imperator et Imperium, et minores huiusmodi subiunctas; feudum publicum cuius dominium directum est penes Imperatorem et Imperium, dicitur *feudum imperii* cuius dominium directum autem in dominio publico Imperantium in Prouinciis Germanicis est, vocatur *prouincialia*. Feuda omnia publica, siue imperii siue prouincialia, diuiduntur in *peregrina* et *domestica* eo sensu quo supra (§. XXII.) secundum ius naturae definita. Feuda imperii peregrina hodie sunt *Italica*. *Feuda priuata* sunt, quorum dominium directum in dominio priuato alicuius contentum, et hinc, prouincialia sunt in dominio priuato priuati in Germania, vel in dominio priuato Imperantis in prouinciis Germanicis, sunt vel *feuda priuata in specie sic dicta*, vel *feuda iuris priuati Illustrum*.

§. XLIII.

In feudis Imperii peregrinis et in feudis priuatis reipublicarum cum Germania coniunctarum, nec ea quae secundum ius feudale Longobardicum (§. XXX. seq.), nec ea, quae secundum ius feudale Germanicum (§. XXXV. XLl.) de effectu feloniae quoad successores feudales legit.

mos innocentes dicta sunt, per se valent: sed in feudis imperii peregrinis, ad rempublicam cum Germania plane non connexam pertinentibus, qualia, licet hodie desint, olim tamen non defuerunt, solius iuris naturae leges essent sollicitandae, in feudis peregrinis imperii autem ad respublikas cum Germania connexas pertinentibus, qualia hodie sunt Italica, secundum iura quae in republica, ad quam pertinent feuda, quid iustum sit, definiendum, sicque in Italica per accidens vnice secundum ius Longobardicum, quod idem de feudis priuatis Italiae tenendum. Quod ad feuda imperii peregrina prioris generis attinet, hic sola ea, quam iure naturae (§. XXVI.) dedimus, demonstratio repetenda est.

Ratione feudorum Italicorum tam publicorum quam priuatorum autem ius Longobardicum et Germanicum obtinere non posse, inde patet, quod leges Germanicae sint in Germania sancitae, Longobardicae vero in Germania receptae, inde nec illarum sanctio, nec harum receptio, in se ad rempublicam coniunctam Italiae pertinet. Cum tamen ius Longobardicum Italicorum sit ius patrium, illud per accidens valet in causis feudorum Italicorum.

Inde in causa Mantuana pro Duce Quastallae deducta semper ex iure Longobardico deriuata inuenies, cum contra ea perperam in iis, quae huic opposita sunt, scriptis interdum omnia iura tam Germanica, quam Longobardica concumulata sint. Conf. *Die gegenwärtige Verfassung der Käyserl. Regierung, wie solche in Caroli VI. Wahl-Capitulation enthalten, in appendice documentorum ad Art. 20. p. 487.*

§. XLIV.

In feudis Imperii domesticis ea, quae de effectu feloniae quoad successores feudales legitimos innocentes secundum I.
F. Lon-

F. Longobardicum (§. XXX. seq.) dicta sunt, non valent sed potius vnice ex principiis iuris Germanici (§. XXXVI seqq.) explicatis definiendum, quid, hiciustum sit, ut adeo hodie felonia a vasallo commissa, omnium successorum feudaliu legitimorum, siue sint feloniae rei posterii, siue eius collateraliales, ius in his feudis in tuto sit. In his feudis enim aut ius Germanicum, aut Longobardicum valere oportet. Cur autem ius Germanicum adsit quod ratione horum feudorum adhuc in obseruantia esse dubio caret, ius Longobardicum locum habere nequit, quod in subsidium tantum valet, si illud deficiat. At enim vero inter leges Germanicas posteriores derogant prioribus, hinc, quid hodie iustum sit, vnice ex recentissimis capitulationibus definiendum, secundum quae per §. XL. omnium successorum feudaliu legitimorum ius in tuto est.

§. XLV.

In feudis publicis prouincialibus, ut et priuatis quae a effectu feloniae vasalli quoad successores feudales legitimos innocentes secundum ius feudale Longobardicum (§. XXX seqq.) dicta sunt, vnice valent, ut sic, quae de eo secundum ius Germanicum §. XXXVI seqq. tradita sunt, hic applicari nequeant. Quae enim secundum antiquos Germanorum more §. XXXVI. obtinuerunt, quoad haec feuda non sunt in obseruantia. A. B. dispositio (§. XXXVII.) quoad haec feuda abrogata iam per capitulationem FERDINANDI II. (XXXIX.). Quae pax publica sanciuit (§. XXXVIII.), etiam ad haec feuda extendi possent, conueniunt, tam in casu quo delictum in tertium, quam quo in ipsum dominum delictum commissum, cum iure feudali Longobardico. (§. XXXIX.)

et XXXII.). Capitulationum recentissimarum placita vnice feuda imperii, seu immediata, respiciunt (§.XL.). Cum itaque hic plane deficiat ius feudale Germanicum, Longobardicum triumphare necesse est, tanquam ius in illius subsidium valens

Id intelligi volumus ita, vt haec omnia in feudis mediatis vigeant, quatenus per leges feudales prouinciales iuri feudali communi nihil derogatum. Id quod ob nimium iuris Longobardici rigorem passim factum esse constat.

§. XLVI.

Iam ad feuda Brandenburgica, et ad ea, quae de effectu feloniae vasalli quod successores feudales legitimos innocentes dicta sunt, applicando, transiremus, nisi alio tempore de effectu feloniae vasalli quoad successores feudales *non legitimos* agere apud animum constituissemus, ad quam tractationem melius ac felicius ius patrium poterit remitti, quam hic examinaretur; vt adeo iam laeti, velut superato impedito quodam et insidioso itinere, vela contrahamus, portum ingressuri. Fateor, petitis, tam ex antiquiorum, quam recentiorum temporum memoria, exemplis, et splendorem dissertationi huic conciliare, et iis, qui rebus historicis impensius delectantur, lenocinari potuisse. Verum cum istae veneres non adeo necessariae sint, vt iis carere nequeat iuris tractatio, nec egregiam semper et retrusam eruditionem prodant. (quae enim tum magna et singularis ars est, sexcenta rimari volumina, ibi in historiolum forsitan quamdam incidere, stilum ac pugillares accersere, tunc, stantem in

vno pede, cantando aut oscitando, narratiunculam verbote-
nus transcribere?) praetereaque ad nimiam molem opus
excescere noluerimus: interdiximus nobis hisce amoeni-
tatibus et in persequendo iure toti fuimus. Non raro
per varia discrimina eluctandum fuit, vbi vires, ad al-
tioris indaginis quaestiones nondum satis subactas, defice-
re et languescere sensi, quas quidem hallucinationes vt
nouo in re litteraria homini ignoscant, denuo rogatos vo-
lo omnes.

DOCTISSIMO
DOMINO AVCTORI
HUIUS DISSERTATIONIS
S. P. D.
PRAESES.

Sit ita, innumera esse, quae vitam academicam premunt, incommoda: sunt et, quae secum fert, commoda, licet non ita innumera. Non id nunc ago, ut vel incommodorum exempla, vel commodorum indicem, exhibeam, sed unicum tantum, idque praecipuum, nominare placet commodum, quod, non possum non quin mihi distincte repraesentem, dum eius generis Auditorem, qualis TV ES, compello. Quum totus in eo sim, ut formem ingenia eorum, qui meae se tradunt disciplinae, insigni perfundor gaudio, si ex iis, quibus inseruiendo consumor, subinde prodeunt in publicum, quorum ingenia formata esse, specimina, quae edunt, loquuntur. Nunc itaque iterum iterumque gaudendi habeo occasionem a TE, AESTVMATISSIME DOMINE WESTPHAL, mihi datam, TIBIQUE debitam, dum ex hoc TVO mihi exhibito, et, vix verbulo mutato, reddito specimine tantam percipio voluptatem, quanta est, qua cernit agricola laetam, peracto labore impendendo, efflorescere segetem. Formatum esse TVVM ingenium sat bene, meque, quoad TE, finem quem intendo obtinuisse ex asse, ex hoc specimine perspexi; licet mecum habitem et sciam, me non nisi primas

---

lineas duxisse, ad corpus *TVAE* iuris scientiae, quae an rectae vel curvae sint, iudicent alii. Docui *TE*, non ex factis, sed ex legibus, quid iustum sit, definiendum esse; diuersa iura esse separanda; immota iuris naturalis principia in omni iure positivo fundamenti loco adsumenda, iisque superstruenda esse, quae sancita sunt per legislatorum voluntatem, ultra quam ne sapias saepius inculcaui. Operam porro dedi, ut cognitio *TVA* veritatum iuridicarum fiat, vi distinctarum notionum et demonstrationum, distincta et solida. Hae sunt, si quid video, lineae rectae, non curvae, corporis solidi et firmi iuris scientiae; licet sint qui in sua insipientia habent eas pro curuis. Ita edoctus, et a natura insignibus animi dotibus instructus, propria *TVA* industria, quam, ut paucis multa dicam, summam, absque adulatione a me quam maxime aliena, appellare possum, accedente, insignes breui tempore fecisti progressus, quos pro hoc *TVVM* specimen, quod ad lineas, quas duxi, efformatum esse sentio, mihi que de tali discipulo gratulor. Quodsi nunc, ut moris est, in laudes *TVAS* excurrere, votiuis adclamationibus *TE* cathedram adscendentem concomitari, immo canere ut vates de *TVIS* ulterioribus in iuris scientia progressibus et meritis in eam a *TE* exspectandis, vellem, verendum mihi, *TE* aliosque suspicari, me auribus *TVIS* aliquid dare, aut, quod magis pessimum, recte proprias laudes ebuccinare. Sufficit itaque mihi, bonorum neminem futurum, qui *TE* laude dignissimum esse, non iudicabit; *TE*, liceat fileam, non dubitaturum, quod fausta quaeuis *TIBI* apprecer; et non opus esse augurari quae, licet futura sint nunc, erunt tamen vix augurata praesentia. Vale. Dabam Halae d. XXIX. Iun. MDCCLVII.

PRAENOBILISSIMO DOCTISSIMOQUE
AUCTORI DEFENSURO

S. P. D. A. P.

IOANNES PHILIPPVS CARRACH

SERENISS. PRINC. YSENBVRG. NEC NON CELSISS. COMIT.

YSENB. BVDINGENSI A CONSILIIIS AVLICIS ACTVALIBVS,

IUR. PROFESS. PVBL. ET ICTOR. ORDINIS

ADSESS. IN REG. FRIDERICIANA.

Non sine voluptate ac insigni quadam animi delectatione hi, quibus ubertas et acumen ingenii, quibus lepor dicendi, quibus artium, mentes ad humanitatem fingentium, elegantia, quibus litterate docta laudantur, eam, qua haectenus auditione, lectione, litteris, usu praediscere consueuisti ac meditari, florentis TVI, AMICE AESTVMATISSIME, contemplati sunt ingenii exercitationem. Indolent igitur virtutis, quae gloria inuitatur, secutus, optimum TEMET ostendendi consilium cepisti, non modo specimen caeteris daturus aptissimum, sed TVI quoque tuto facturum periculum. Ego quidem TE, IUVENIS DOCTISSIME, causam primi TVI, perquam erudite concinnati documentum publice peroraturum, laeta saluere iubeo ac festiua voce. Bona ista et antiquissima TVLLII merito

---

merito erga TE utor vaticinatione, quod verus, iustus atque honestus labor honoribus, praemiis ac splendore decoretur. Ita sane TVAM TVORVMque expectationem compleas, immo utramque fortuna superet accommoda. Caeterum ut mihi TIBI addictissimo fauere pergas, enixe rogo. Hallae Salicae VIII. Kalendas Quintiles A. G. H. R. cI, I, CC LVII.

